Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Asiel en Migratie
De heer G. van den Brink
Postbus 20301
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

datum *27 oktober 2026*
betreft *Stand van de uitvoering COA 2025*
ons kenmerk *182736*

Geachte heer Van den Brink,

De vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad (I&A/JBZ) heeft met belangstelling kennisgenomen van de Stand van de uitvoering van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) over het jaar 2025.[1] De leden van de fracties van **PRO**, de **BBB** en de **PVV** wensen de regering naar aanleiding hiervan enkele vragen te stellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PRO

De leden van de **PRO**-fractie hebben met belastingstelling kennisgenomen van de stand van de uitvoering Centraal Orgaan opvang asielzoekers 2025. Zij hebben hierover de volgende vragen:

1. De leden van de PRO-fractie herkennen veel van de knelpunten die het COA beschrijft in de Stand van de uitvoering 2025. Kan de regering per aangedragen knelpunt aangeven welke maatregelen zij wil treffen, welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn, welke rol zij daarbij voor zichzelf en andere betrokken partijen ziet en op welke termijn de Kamer concrete resultaten kan verwachten?
2. Welke van de door het COA genoemde knelpunten beschouwt de regering als het meest urgent? Kan zij daarbij expliciet ingaan op de gevolgen voor de uitvoerbaarheid van de opvangtaak, de veiligheid en het welzijn van medewerkers en bewoners, de continuïteit van de opvang en de doelmatigheid van de besteding van publieke middelen?
3. In hoeverre sluiten het huidige beleid en de beschikbare middelen aan bij de uitvoeringsproblemen die het COA beschrijft? Welke door het COA gevraagde aanpassingen in beleid, regelgeving, financiering of samenwerking zijn volgens de regering noodzakelijk, en welke daarvan neemt zij over? Indien zij bepaalde voorstellen niet overneemt, kan zij per voorstel toelichten waarom niet en welke alternatieve oplossing zij voor ogen heeft?
4. Hoe verklaart de regering dat de ondernemingsraad (OR) volgens NRC in twee jaar tijd veertien brieven over de arbeidsomstandigheden aan de COA-directie heeft gestuurd? Welke concrete verbeteringen zijn naar aanleiding van deze brieven doorgevoerd?

[1] Raadpleegbaar via: Stand van de uitvoering COA 2025.

5. Hoe beoordeelt de regering de signalen dat COA-medewerkers die onveilige werkomstandigheden melden onvoldoende gehoor vinden en vrezen dat hun meldingen tegen hen worden gebruikt?
6. Welke maatregelen waarborgen dat medewerkers vertrouwelijk en onafhankelijk melding kunnen doen van onveilige situaties, en dat zij inzicht krijgen in de opvolging daarvan?
7. Hoeveel COA-locaties beschikken momenteel niet over een actueel en toereikend plan om arbeidsrisico's te inventariseren en te beperken, en wanneer verwacht de regering dat alle achterstanden zijn weggewerkt?
8. Hoe verklaart de regering dat het aantal COA-bewoners tussen 1 januari 2025 en 1 januari 2026 met circa 7.300 toenam, terwijl het aantal medewerkers in dezelfde periode met circa 130 groeide? In hoeverre is de personeelscapaciteit toereikend voor de huidige opvangopgave?
9. Welke normen gelden voor de minimale personeelsbezetting op COA-locaties, rekening houdend met de omvang en het type opvang en de veiligheidsrisico's? Indien zulke normen ontbreken, is de regering bereid deze te laten vaststellen?
10. Welke gegevens houdt het COA bij over agressie, intimidatie, bedreigingen en andere veiligheidsincidenten, en in hoeverre worden deze in verband gebracht met onderbezetting, hoge bezetting of tekortschietende veiligheidsvoorzieningen?
11. Welke gevolgen hebben de overbezetting en de afhankelijkheid van tijdelijke noodopvang voor de veiligheid van medewerkers en bewoners, en welke maatregelen worden genomen om deze risico's te beperken?
12. Hoe wordt voorkomen dat COA-medewerkers taken uitvoeren waarvoor zij onvoldoende zijn toegerust, bijvoorbeeld bij bewoners met complexe psychische problemen of verslavingsproblematiek?
13. Welke lessen kunnen worden getrokken uit het initiatief 'Thuis in Oss' voor kleinschalige opvang, in het bijzonder wat betreft continuïteit, professionele begeleiding, veiligheid en betrokkenheid van de lokale gemeenschap?
14. Welke gegevens zijn beschikbaar over de kosten, personele inzet, veiligheid en resultaten van kleinschalige opvanginitiatieven zoals 'Thuis in Oss', vergeleken met reguliere opvang en noodopvang? Is de regering bereid deze opvangvormen systematisch te evalueren?
15. Welke belemmeringen ervaren gemeenten en maatschappelijke organisaties bij het opzetten van kleinschalige opvang, en welke maatregelen neemt de regering om deze weg te nemen en succesvolle initiatieven waar mogelijk op te schalen?
16. Is de regering bereid de Kamer periodiek te informeren over de voortgang bij het verbeteren van de arbeidsveiligheid, de opvolging van meldingen, de personele bezetting en de ontwikkeling van structurele en kleinschalige opvangalternatieven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

De leden van de fractie van de **BBB** hebben de volgende vragen te stellen aan de regering.

1. De leden van de fractie van de BBB lezen in de aan de orde zijnde stand van de uitvoering op pagina 4 dat het COA "ruim 8.200 medewerkers en meer dan 1.800 vrijwilligers elke dag weer" aan het werk heeft. Hoeveel FTE heeft het COA van beide categorieën? Hoeveel FTE huurt het COA daarbij in? En hoeveel FTE aan uitbesteed werk heeft het COA daarbij? Hoeveel FTE werkt dus in totaal voor het COA?
2. Kan de regering de verdeling tussen stad en platteland van COA-locaties aangeven, inclusief aantallen opgevangen personen? Hoeveel locaties en opgevangen personen zijn er in gemeenten groter dan 200.000 inwoners, hoeveel in gemeenten kleiner dan 50.000 en hoeveel in gemeenten met een inwoneraantal daartussen? Kan de regering ook aangeven

wat de verhouding van het aantal opgevangen personen is per aantal inwoners van betreffende gemeenten? Worden op het platteland (proportioneel) meer personen opgevangen? En zo ja, wil de regering maatregelen overwegen om die scheve verhouding te beëindigen?

3. Registreert het COA zelf welke opgevangen personen binnen en buiten COA-locaties strafbare feiten begaan? Zo nee, waarom niet? Of doet alleen de politie dat? Gebruikt het COA die gegevens om maatregelen te treffen tegen een dader van een strafbaar feit?
4. Kan de regering de veiligheid van christenen in COA-opvanglocaties garanderen? Welke maatregelen zijn daarvoor al genomen? Hoe vaak worden jaarlijks christenen bedreigd of wordt geweld tegen hen gepleegd? Welke (extra) maatregelen is de regering bereid te nemen om in het bijzonder christenen te beschermen? Overweegt de regering gesegregeerde opvanglocaties, dus bijvoorbeeld ook opvanglocaties met alleen christenen?
5. Op hoeveel en op welke COA-locaties is permanent politie of Koninklijke Marechaussee aanwezig? Waarom is er die aanwezigheid er op de ene locatie wel en op andere niet? Streeft de regering naar meer aanwezigheid van politie en marechaussee op COA-locaties? Hoeveel extra FTE politie/marechaussee zou nodig zijn om op alle COA-locaties waar met regelmaat incidenten zijn, permanent voldoende handhavings- en openbareordecapaciteit te hebben? Is de regering bereid in deze extra capaciteit te voorzien?
6. In Nederland bestaat een aantal verschillende categorieën buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's), met verschillende bevoegdheden, zoals bijvoorbeeld voor het openbaar vervoer. Is de regering bereid voor de COA-locaties een extra, aparte BOA-categorie te introduceren, om — naast of 'tussen' de politie en particuliere beveiligers — voor meer veiligheid op en om de COA-locaties te zorgen?
7. Laat het COA zich per locatie regelmatig adviseren over de veiligheidsincidenten, veiligheidsrisico's en extra te nemen veiligheidsmaatregelen om deze tegen te gaan? Wordt voor elke nieuwe in gebruik te nemen locatie dergelijk advies gevraagd en worden de nodige extra veiligheidsmaatregelen genomen? Wordt hierin ook geanalyseerd welke risico's de locatie voor de omgeving vormt? Houdt de regering voor alle COA-locaties toezicht op de kwaliteit en frequentie van deze onderzoeken, opvolging van adviezen en implementatie van maatregelen? Zo nee, waarom niet?
8. Welke taken hebben particuliere beveiligers precies op de COA-locaties? Wordt regelmatig onderzocht of zij op specifieke locaties niet meer (of minder) taken zouden moeten krijgen? Hoeveel FTE aan beveiligingspersoneel, inclusief 'receptie', 'hosts', 'toezichthouders' etcetera, wordt nu voor de COA-locaties via uitbesteding ingehuurd? Hoeveel FTE aan beveiligingspersoneel heeft het COA zelf in dienst? Kan de regering garanderen dat dit aantal voldoende is, ook voor het veilig houden van de omgeving van COA-locaties? Zo nee, hoeveel extra particuliere beveiliging zou het COA nodig hebben en is de regering bereid daarvoor de extra uitgaven te bestemmen?
9. Onlangs werd bekend dat medewerkers van asielzoekerscentra die onveilige werkomstandigheden melden binnen het COA geen gehoor vinden en zich daarom — met de ondernemingsraad — tot de Arbeidsinspectie hebben gewend, om op die manier de COA-leiding te bewegen tot ingrijpen. Meldingen over geweld zouden tegen medewerkers worden gebruikt in plaats van gewaardeerd, met als gevolg dat medewerkers alleen nog de ernstigere incidenten durven te melden. Het COA heeft erkend dat meldingen veel te lang zijn blijven liggen en dat medewerkers zich onvoldoende gehoord hebben gevoeld.

Wil de regering hierop terstond actie ondernemen en bewerkstelligen dat meldingen over geweldgebruik tegen medewerkers adequaat worden behandeld, dat medewerkers door het COA effectief tegen geweldpleging worden beschermd en dat het COA terstond strafmaatregelen zal nemen tegen asielzoekers die geweld gebruiken tegen medewerkers?

10. Op pagina 6 van de Stand van de uitvoering 2025 van het COA lezen de leden van de fractie van de BBB het volgende:

    "*De gemiddelde verblijfsduur van bewoners bij het COA is flink gestegen, van 349 dagen in 2023 naar 536 dagen in 2025. De achtergrond hiervan is de lange duur van de huidige asielprocedures bij de IND. De gemiddelde wachttijd in de algemene en verlengde asielprocedure in 2025 steeg naar 67 weken*."

    Wat doet de regering nu al om de behandeling van asielprocedures bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) te verkorten? Wat kan de regering nog meer doen om deze behandelingstijd te verkorten? Zullen te nemen matregelen extra uitgaven met zich meebrengen?
11. Op pagina 7 van de Stand van de uitvoering 2025 van het COA lezen de leden van de fractie van de BBB dat het COA per bewoner gemiddeld € 49.400 aan kosten maakt. Hoeveel verschillen de kosten tussen bewoners? Wat verklaart deze verschillen? Welke maatregelen wil de regering nemen om het gemiddelde bedrag naar beneden te brengen?
12. Kan de regering aangeven hoeveel volwassen mannen, volwassen vrouwen, ouderen en kinderen respectievelijk door het COA worden opgevangen? Wil de regering het COA in zijn volgende verslag deze gegevens, en de trends hierin over de jaren, op laten nemen?
13. Hoeveel kleine, middelgrote en grote opvanglocaties gebruikt het COA, onderscheiden naar tijdelijke en permanente locaties? Wil de regering het COA in zijn volgende verslag deze gegevens, en de trends hierin over de jaren, op laten nemen?
14. De leden van de fractie van de BBB lezen op pagina 11 van de aan de orde zijnde Stand van de uitvoering dat het COA aangeeft dat "de toeleiding naar werk nergens formeel is belegd". Wil de regering deze taak wel in de wet aan een overheidsorganisatie of overheidsorganisaties toewijzen?
15. Worden alle personen in de COA-opvang voldoende voorgelicht over wat in Nederland strafbaar, overlastgevend, acceptabel en sociaal wenselijk gedrag is? Wil de regering bevorderen dat aan hen zal worden gevraagd een (persoonlijk) contract te tekenen om zich aan de Nederlandse wet en voorschriften te houden, zodat daarover en over de gevolgen daarvan geen onduidelijkheid kan bestaan? Zo nee, waarom wordt geen voorlichting gegeven en geen contract voorgelegd?
16. Hoeveel opgevangen personen verdwijnen jaarlijks met onbekende bestemming uit COA-locaties? Hoeveel procent daarvan is minderjarig? Worden verdwijningen aan de politie doorgegeven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de **PVV**-fractie wensen de regering de volgende vragen voor te leggen. Pagina 3 van de Stand van de uitvoering COA 2025 geeft aan:

"De aankondiging eind 2025 van een kabinet dat in wil zetten op meer stabiliteit in de opvang, met stabiele financiering voor het COA, was dan ook een welkom geluid. Net zoals het behoud van de Spreidingswet, de aanpak van overlast en de inzet op participatie van onze bewoners in de samenleving. Het COA vraagt hier al langer om en is ervan overtuigd dat het een deel van de oplossing is om te komen tot een goed werkende asielketen, waar ook maatschappelijk draagvlak voor is."

1. Acht de regering het wenselijk dat het COA als uitvoeringsorganisatie zich politiek uitspreekt door te pleiten vóór behoud van de Spreidingswet?
2. Kan de regering aangeven hoe en met welke criteria wordt bepaald of er maatschappelijk draagvlak voor is?
3. Pagina 6 stelt: *"Het COA heeft structureel onvoldoende langjarige, stabiele opvangplekken en er zijn te weinig aanmeldcentra."* Kan de regering aangeven waarom wordt ingezet op langjarige opvangplekken en extra aanmeldcentra als het juist de bedoeling is om de asielinstroom te laten dalen? Of is het niet de bedoeling van dit kabinet om de asielinstroom significant te laten dalen?
4. Voorts stelt pagina 6: *"Als er minder plekken voor asielzoekers nodig zijn, kunnen die worden ingezet voor mensen die tijdelijk huisvesting zoeken."* Kan de regering aangeven wat er met die tijdelijk gehuisveste mensen gebeurt als er weer meer plekken voor asielzoekers nodig zijn? Worden deze mensen dan op straat gezet?
5. Verder geeft pagina 6 aan: *"In plaats van te investeren in kwalitatieve, reguliere locaties, moet het COA voortdurend noodopvang openen. Denk aan hotels, paviljoens, schepen en hallen. Hoewel bedoeld als tijdelijk, zijn deze locaties nu een structureel onderdeel van het systeem: er zijn inmiddels ruim 200 noodopvang locaties tegenover ruim 100 reguliere locaties."* Kan de regering over de afgelopen vijf jaar alle kaders, contracten, kosten en afspraken per locatie beschikbaar stellen? Kan de regering voorts aangeven hoe de afspraken met gemeenten voor noodopvanglocaties worden gemaakt en hoe de gemeenteraad hierbij betrokken wordt, aangezien sommige gemeenten hiermee 'overvallen' worden (zoals onlangs nog in Oisterwijk)?
6. Pagina 7 stelt: *"Budel blijft open en het COA zal daar nog een aantal taken blijven verrichten die onderdeel zijn van het aanmeldproces."* Kan de regering aangeven hoe het kan dat het COA hier aangeeft dat AZC Budel openblijft, terwijl Defensie nadrukkelijk heeft aangegeven dit terrein weer geheel voor eigen gebruik te willen benutten? Kan de regering aangeven per wanneer AZC Budel definitief gesloten wordt?
7. Op pagina 7 wordt een overzicht gegeven van 'Gemiddelde kosten per geregistreerde bewoner 2025'. Graag ontvangen de leden van de PVV-fractie een nadere uitsplitsing en onderbouwing van deze kosten.
8. Pagina 10 stelt: *"Het COA denkt mee over onder andere de mogelijkheden rondom woningdelen en woningsplitsen"*. Kan de regering uitsluiten dat hierbij ook sprake zal zijn van niet-vrijwillige woningdeling met reguliere huurders?
9. Voorts geeft pagina 10 aan: *"Als er geen directe huisvesting is, brengt het COA nareizende gezinsleden naar hotels."* Hoeveel nareizigers zijn sinds 2025 in hotels geplaatst en tegen welke kosten?
10. Op pagina 13 wordt aangegeven: *"Knelpunt; Het COA investeert dagelijks in de leefbaarheid en veiligheid op onze locaties en de omgeving. Voor een kleine groep bewoners met psychische, complexe problematiek en voor bewoners die (ernstig) overlastgevend of crimineel gedrag vertonen, is het COA afhankelijk van expertise van partners en (al dan niet strafrechtelijke) handhaving. Gebrek hieraan leidt tot gezondheids- en veiligheidsrisico's voor onze bewoners, medewerkers en omwonenden en schaadt de leefbaarheid op opvanglocaties. Daarnaast heeft de kleine groep met overlastgevend en crimineel gedrag grote invloed op het beeld van de gehele asielopvang."*

Kan de regering aangeven welk percentage bewoners van COA-locaties overlastgevend gedrag vertoont? Kan de regering tevens aangeven hoe overlastgevend gedrag wordt gekwalificeerd?
Kan de regering aangeven welk percentage bewoners van COA-locaties crimineel gedrag vertoont? Kan de regering tevens aangeven hoe crimineel gedrag wordt gekwalificeerd?
Kan de regering aangeven welk percentage bewoners van COA-locaties psychische problematiek vertoont? Kan de regering tevens aangeven hoe psychische problematiek wordt gekwalificeerd?
Kan de regering tevens aangeven welk percentage bewoners van COA-locaties een strafblad heeft?
Kan de regering van bovenstaande vragen ook een uitsplitsing maken in reguliere AZC's en AMV/POA-locaties?
Kan de regering voorts aangeven hoe meldingen van overlastgevend of crimineel gedrag van COA-bewoners buiten de COA-locatie geregistreerd worden en in hoeverre deze meldingen herleidbaar zijn tot de bewoners van de COA-locatie (dit om een duidelijk en zo volledig mogelijk beeld te hebben van effecten van een COA-locatie op de leefomgeving)?

11. Kan de regering aangeven welke mogelijke strafmaatregelen (los van het strafrecht) genomen worden tegen bewoners van COA-locaties, zowel AZC als AMV, als zij over de schreef gaan? Kan de regering een overzicht geven van opgelegde maatregelen en de daartoe strekkende aanleiding?
Bij AZC Exel werd ten aanzien van COA-bewoners die intimiderend gedrag hadden vertoond richting minderjarige meisjes in een bus gesproken over sancties als extra corvee.[2] Kan de regering dit bevestigen en deelt zij de opvatting dat dit ongekend slap en onaanvaardbaar is? Zo nee, waarom niet en welke maatregelen worden er dan wel genomen?
12. Pagina 13 geeft verder aan: *"Ook voor alleenstaande jongeren (amv) is onvoldoende passende jeugdhulp beschikbaar, zowel ambulant als met verblijf. De specifieke expertise die deze doelgroep vraagt, is bij weinig aanbieders aanwezig."*
Kan de regering aangeven wat dit gebrek aan passende jeugdhulp betekent voor veiligheidsrisico's op en rond AMV-locaties?
Kan de regering gelet op dit gegeven aangeven of het niet zwaar onverantwoord is om nieuwe AMV-locaties te openen, zoals in Engelen?
Kan de regering aangeven in hoeverre dit tekort aan passende jeugdhulp ook met gemeenten met (beoogde) AMV-opvang wordt overlegd?
13. Pagina 15 stelt: *"Bewoners in de reguliere opvang met overlastgevend gedrag en/of GGZ-problematiek krijgen intensieve begeleiding op locatie."* Kan de regering aangeven wat die intensieve begeleiding concreet inhoudt en of hier voldoende capaciteit voor is?
14. Pagina 17 geeft aan: *"Jeugdhulp; Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulp, zowel voor kinderen uit een gezin als alleenstaande jongeren die in hun gemeenten verblijven. Het COA merkt dat dit voor gemeenten tot diverse uitdagingen leidt. Allereerst het gebrek aan aanbod van (trans culturele) jeugdhulp en de daarbij horende lange wachttijden. Ook ontbreekt een passend aanbod voor een kleine groep jongeren met multiproblematiek."*
Kan de regering aangeven in hoeverre dit gebrek aan aanbod tot risico's leidt voor de leefomgeving van COA-locaties en in hoeverre hier lokaal rekening mee wordt gehouden?
Graag ontvangen de leden van de PVV-fractie per gemeente met een AMV-locatie een opgave op welke wijze en met hoeveel personele capaciteit jeugdhulp aan AMV'ers wordt geboden en tegen welke extra kosten ten opzichte van reguliere jeugdhulp.
15. Voorts stelt pagina 17: *"Gemeenten lopen daarnaast aan tegen de (soms forse) kosten die gepaard gaan met jeugdhulp. Deze kosten worden vaak maar deels vanuit het gemeentefonds vergoed."* Kan de regering nader aangeven welk deel wel en welk deel niet voor gemeenten wordt vergoed en wat de (gemiddelde) omvang van deze kosten is?

[2] COA dreigt met extra corvee voor asielzoekers die meisjes lastigvallen in de bus - NieuwRechts.nl

16. Pagina 18 stelt: *"Om kinderen niet meer op noodopvang locaties te plaatsen moet het COA beschikken over voldoende kleinschalige locaties die speciaal zijn ingericht voor alleenstaande jongeren én voldoende reguliere, structurele locaties voor kinderen die onderdeel zijn van een gezin."* Kan de regering aangeven wat het COA hier verstaat onder 'kleinschalig' (in aantal bewoners)? Bij welk aantal is sprake van voldoende locaties en in hoeverre is hierin sprake van verschil tussen reguliere AMV-locaties en AMV/POA-locaties? Kan de regering aangeven of ten aanzien van de kwaliteit van AMV-locaties een locatie op bijvoorbeeld een bedrijventerrein met veel zwaar vrachtverkeer en industriële risicobedrijven geschikt is voor AMV-opvang? Kan de regering daarnaast aangeven of AMV'ers als zelfredzaam worden beschouwd?
17. Kan de regering een overzicht geven per COA-locatie hoeveel minderjarigen (onder de 18 jaar) er verblijven?
18. Bij de procedure rond een AMV-opvang in Engelen bleek uit Woo-stukken dat het COA de gemeente had verzocht om het besluit over de gemeenteraadsverkiezingen heen te tillen. Bij navraag over deze situatie gaf de gemeente aan: *"De medewerker van het COA is bekend met het gegeven dat belangrijke/politiek beladen besluiten - zoals over een opvanglocatie - vaak door gemeenten genomen worden na een verkiezingsperiode."*
Kan de regering aangeven of het klopt dat het bewust beleid van het COA en gemeenten is om het bekendmaken van het voornemen tot vestigen van een AZC of AMV over verkiezingen heen te tillen? Kan zij aangeven in hoeveel gevallen dit nog meer is gebeurd? Wat vindt zij ervan dat de kiezer zo door een uitvoeringsorganisatie buitenspel wordt gezet?
19. Kan de regering aangeven of het bouwen van COA-locaties zonder inspraak en zonder benodigde vergunningen, zoals in Nijmegen[3], past binnen onze democratische rechtsstaat en in lijn is met de bedoelingen van de Omgevingswet, met name ten aanzien van participatie?
20. Kan de regering een volledig overzicht geven van al het vastgoed en de grondposities van het COA?
21. Kan de regering aangeven hoeveel (en welk percentage) ongedocumenteerden/illegalen in COA-locaties verblijven? Kan de regering tevens aangeven hoeveel (en welk percentage) uitgeprocedeerden in COA-locaties verblijven? Kan de regering daarnaast ook aangeven hoeveel (en welk percentage) veiligelanders in COA-locaties verblijven en om welke landen dat specifiek gaat? Kan de regering van al deze categorieën tevens aangeven hoeveel (en welk percentage) van hen een strafblad heeft en hoeveel vergrijpen zij op hun namen hebben staan?
22. Kan de regering aangeven in hoeverre de groep "losgeslagen Syrische jongeren"[4] in COA-locaties verblijft? In hoeverre gaat dit om reguliere AZC's, AMV-locaties of HTL-locaties, of anderszins?
23. Naast de Stand van de uitvoering COA 2025 is in het COA-dossier (Kamerstukken 33 042) in juli tevens het rapport Evaluatie Centraal Orgaan opvang asielzoekers periode 2019-2024 verschenen.[5] In samenhang met de Stand van de uitvoering hebben de leden van de PVV-fractie de volgende vragen naar aanleiding van dit rapport.

    a. Volgens de evaluatie heeft het COA 4,5 miljard euro uitgegeven in 2024, wat een forse stijging is ten opzichte van 2019, toen 685 miljoen werd uitgegeven. Ook steeg het aantal FTE van 2639 FTE in 2019 naar 7450 FTE in 2024. Kan de regering een nadere uitsplitsing en verantwoording geven van deze uitgaven en opbouw van het personeelsbestand van het COA? Acht de regering een dergelijke stijging proportioneel?
    b. Pagina 34 van de evaluatie geeft aan dat gemeenten stellen: *"Als aandachtspunt geven zij aan dat gemaakte afspraken (afloopdata van contracten of doelgroepen) niet altijd*

[3] Nijmegen bouwt asieldorp zonder vergunning, rechter grijpt in - NieuwRechts.nl

[4] Uitgeprocedeerde Syrische jongeren: drugs, geweld en overlast in Nederlandse steden | De Telegraaf

[5] Bijlage bij Kamerstukken II 2025/26, 33 042 / 19 637, nr. 40.

nagekomen worden door COA. Dit brengt gemeenten in een vervelende positie richting hun inwoners en heeft een negatief effect op de relatie en het vertrouwen."
Kan de regering reflecteren op het feit dat het COA zich niet aan de contractafspraken houdt en is zij bereid om hierop in te grijpen?
c. Pagina. 35 stelt dat er een algemeen positief beeld over leefbaarheid en veiligheid is in de asielopvang. Er wordt echter ook gesteld: *"Ook uit andere interviews blijkt dat de veiligheid en leefbaarheid in de opvanglocaties onder druk kan staan door de hoge bezettingsgraad. Dit beeld wordt ook bevestigd in de media gedurende de onderzoeksperiode. De veiligheidssituaties in de opvanglocaties in Ter Apel en Budel halen regelmatig negatief het nieuws of zorgen voor Kamervragen. Ook blijkt uit een brief uit 2024 van de inspectie Justitie en Veiligheid dat er sprake is van een zeer ernstige veiligheidssituatie op het azc in Ter Apel. Binnen de hekken van dit terrein lopen asielzoekers en medewerkers een onacceptabel risico om slachtoffer te worden van geweldsincidenten, concludeert de Inspectie Justitie en Veiligheid. Medewerkers van het COA en de beveiliging hebben onvoldoende mogelijkheden om deze problemen aan te pakken en kunnen inmiddels de veiligheid niet meer garanderen."*
Kan de regering aangeven hoe deze omstandigheden zich verhouden tot een "algemeen positief beeld" en wat doen de regering en het COA om dit aan te pakken?
d. Het rapport geeft enkele voorbeelden van falend beleid van het COA zoals: *"Uit het onderzoek 'Bereik, resultaten en kosten Voorinburgering' blijkt dat het COA niet altijd lukt om deze KPI's en doelen te halen. Het lukt COA bijvoorbeeld niet om de Voorinburgering aan iedereen aan te bieden en uniformiteit tussen locaties in de opzet van het programma lijkt te ontbreken." (p. 37),* en: *"Ook op andere gebieden heeft de groei van de taakomvang impact op de interne organisatie. Zo heeft COA in de onderzoeksperiode te maken met onrechtmatigheden die vanaf 2022 boven de geldende normen uitkomen. Dit speelt vooral rond (Europese) aanbestedingen, bijvoorbeeld doordat (raam)contracten eerder uitgenut zijn dan gepland en niet tijdig zijn heraanbesteed, of doordat sprake was van spoed. De snelheid in handelen en de focus op voldoende opvangcapaciteit kregen (soms bewust) hogere prioriteit dan rechtmatigheid, wat achteraf hersteld of (juridisch) verantwoord moest worden." (p. 42),* en: *"Een ruime meerderheid van de locatiemanagers geeft in de zelfevaluatie verder aan dat besluitvorming (deels) niet efficiënt en transparant verloopt. Ook komt uit de gesprekken naar voren dat er beperkte uniformiteit is in de gevolgde werkwijzen, en dat afwijkingen van bestaande processen en afspraken worden getolereerd." (p. 42),* en: *"We constateren dat een aantal van deze punten, die aanleiding waren voor de structuurwijziging in 2020, nog steeds actueel zijn. In het bijzonder doelen we op de diffuse besluitvormingsprocessen en verdeling van rollen en verantwoordelijkheden, het ontbreken van een sluitende PDCA-cyclus en de beperkte uniformiteit in de uitvoering. De huidige organisatiestructuur heeft niet geleid tot een duurzame mitigatie van deze aandachtspunten." (p. 44),* en: *"In de gevoerde gesprekken wordt regelmatig uiting gegeven aan een ervaren gebrek aan sturing en duidelijkheid binnen het COA. Geïnterviewden geven aan dat de focus veelal ligt op het realiseren van voldoende capaciteit, en dat andere prioriteiten, zoals bijvoorbeeld benoemd in de Meerjarenstrategie, daardoor ondergesneeuwd raken." (p. 44),* en: *"Veel 'overkomt' de organisatie. Zo horen we uit interviews terug met onder andere burgemeesters van gemeenten met een opvanglocatie dat soms ruim vooraf bekend is dat een (nood)opvanglocatie conform afspraak afloopt, maar COA laat in actie komt om alternatieven te organiseren. Gemeenten worden dan soms voor het blok gezet om de bestuursafspraken over de locatie te*

verlengen." (p. 45), en voorbeelden van een onprofessionele houding van het COA*: "Sommige ketenpartners hebben het idee dat COA moeilijk taken uit handen wil geven, omdat COA bang is om zijn (monopolie)positie kwijt te raken." (p. 38).* Kan de regering aangeven of de uitvoering en houding van het COA wel passend zijn voor een organisatie die 4,5 miljard euro per jaar uitgeeft?

e. Ten aanzien van het onderzoek geeft pagina 40 aan: *"We doen dit aan de hand van de bevindingen uit de zelfevaluatie onder locatiemanagers (n=96), de zelfevaluatie hoofdkantoor (n=17), de focusgroep met locatiemanagers, interviews intern COA, interviews met de driehoek, stakeholders, en burgemeesters en wethouders van gemeenten, en aan de hand van bevindingen uit de deskresearch en de werkbezoeken aan een reguliere opvanglocatie en amv-locatie."* Kan de regering aangeven of dit niet veel te intern gericht is en er zo niet te veel sprake is van een slager die zijn eigen vlees keurt? Kan de regering aangeven waarom er geen omwonenden van COA-locaties en volksvertegenwoordigers bij het onderzoek betrokken zijn?

f. Op pagina 47 wordt aangegeven: *"In het voorjaar van 2024 treedt echter een nieuw kabinet aan. In het Hoofdlijnenakkoord van dit kabinet- Schoof is een verlaging van het asielbudget vastgelegd met een bedrag oplopend naar structureel 1 miljard euro, gekoppeld aan een pakket van asielmaatregelen. Dit betekent dat er op dat moment niet meer voldoende budget beschikbaar is om de basiscapaciteit van 41.000 plekken structureel te exploiteren. De verlaging van de beschikbare middelen heeft zelfs geleid tot een tijdelijke verplichtingenstop voor het COA, waardoor voor nieuwe verplichtingen formeel goedkeuring van de opdrachtgever verkregen moest worden. Zowel opdrachtgever als opdrachtnemer vonden dit een onwenselijke situatie. De bestuurlijke driehoek blijft zich committeren aan de afspraak voor de basiscapaciteit en aan de benodigde middelen daarvoor."*

Volgens pagina 49 wordt de sturingsdriehoek gevormd door het COA en hoge ambtenaren: *"De sturingsdriehoek met daarin de rollen van DGM (tevens SG AenM) als opdrachtgever, COA als opdrachtnemer en de pSG JenV als eigenaar".* Kan de regering aangeven of hiermee ook de bestuurlijke driehoek uit het bovenstaande citaat wordt bedoeld? Zo ja, hoe verhouden de opvattingen van de ambtelijke opdrachtgever en het COA over een "onwenselijke situatie" en de opvatting van de ambtelijke driehoek over de basiscapaciteit zich dan tot het (toenmalige) kabinetsbeleid?

g. Op pagina 49 wordt gesteld: *"In de praktijk wordt weinig tot geen verschil ervaren tussen COA als 'zbo' (zoals nu) of het zijn van een 'agentschap'. Het formele verschil zit in de verantwoordelijkheid van de bewindspersoon voor de taakorganisatie, maar dit leidt naar verwachting niet tot betere sturingsmogelijkheden op het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Wel geeft de zbo-status iets meer ruimte aan het COA om zich uit te spreken."* Kan de regering nader onderbouwen waarom de "verantwoordelijkheid van de bewindspersoon voor de taakorganisatie" in dit geval niet relevant zou zijn? Kan de regering duiden of betere democratische controlemogelijkheden over het COA door de volksvertegenwoordiging in dit verband ook niet zouden moeten worden meegewogen? Kan de regering aangeven waarom het COA meer ruimte zou moeten hebben als uitvoeringsorganisatie om zich uit te spreken?

h. Op pagina 58 komt naar voren: *"De kosten per reguliere opvangplek zijn in dezelfde periode gestegen van € 25.573 naar € 33.205 (+30%) per plek."* In totaal stijgen volgens de tabel de kosten van reguliere opvang tussen 2019 en 2024 van 698 miljoen euro naar bijna 2,3 miljard euro. De kostenstijgingen worden echter vooral aan noodopvang toegeschreven.

Kan de regering duiden of hiermee de kostenstijgingen van de reguliere opvang niet onderschat worden? Kan de regering tevens duiden hoe deze kostenstijgingen voor reguliere opvang zich verhouden tot de kabinetsinzet voor meer reguliere opvang?

i. pagina 58: *"We constateren echter dat het ontbreekt aan gegevens op basis waarvan een ex post analyse van de (kostprijs)ontwikkeling per modaliteit en product uitgevoerd kan worden."* En pagina 59 geeft aan: *"Een minderheid van de locatiemanagers is van mening dat de financiële middelen doelmatig worden ingezet. Bij de respondenten op de zelfevaluatie die is uitgezet binnen het hoofdkantoor van COA is dit beeld nog sterker. Slechts twee van de zestien medewerkers vinden dat middelen doelmatig worden ingezet. In de focusgroep gaven locatiemanagers ook aan dat er weinig sprake is van efficiëntie binnen de organisatie, door de focus op voldoende capaciteit. Zij uitten hun zorgen hierover."* en: *"Geïnterviewden geven aan dat er in die periode (te) veel geld werd betaald voor de realisatie van opvangplekken, en dat sommige marktpartijen, zoals vastgoedeigenaren, handig gebruik hebben gemaakt van de situatie door potentiële locaties boven de marktwaarde aan te bieden aan COA. In een van de interviews binnen COA kwam naar voren dat in genoemde jaren (zeer) makkelijk (extra) middelen loskwamen vanuit AenM voor extra opvangplekken, en dat de organisatie daar in zekere zin later 'last' van had: er was daardoor geen prikkel om op de kosten te letten."*

Kan de regering aangeven of zij zoveel gebrek aan inzicht en aandacht voor doelmatigheid acceptabel acht voor een organisatie die 4,5 miljard euro per jaar uitgeeft? Zo nee, wat gaat zij hieraan doen?

j. Voorts stelt pagina 59: *"Er is een referentiekader opgesteld met normen voor kostprijzen voor locaties"*. Kan de regering dit referentiekader verstrekken?

k. Ten aanzien van de opvolging van de aanbevelingen uit 2019 wordt op pagina 60 onder andere gesteld:

"Wordt jaarlijks een steekproef uitgevoerd om de doeltreffendheid nauwkeuriger te meten? In 2019 werd geadviseerd om periodiek een steekproef uit te voeren om de doeltreffendheid nauwkeuriger te meten. Op basis van een representatieve steekproef in de opvang zou nagegaan kunnen worden of het COA in staat is asielzoekers opvang te bieden conform de afgesproken normen rondom huisvesting. Voor zover bekend is hieraan geen opvolging gegeven. De doeltreffendheid wordt, zoals aangegeven in paragraaf 6.2, vooral uitgedrukt in kwantitatieve indicatoren als bezetting en capaciteit. Over de meer kwalitatieve prestatie-indicatoren uit de Productenklapper wordt niet gerapporteerd in tertaalrapportages en de jaarverantwoording." Kan de regering aangeven waarom hier geen opvolging aan is gegeven, terwijl de toenmalige staatssecretaris daar in 2019 wél de intentie voor heeft uitgesproken: *"Tot slot is een aanbeveling uit de evaluatie om periodieke steekproeven te doen naar de doeltreffendheid van de opvang. Het programma Flexibilisering Asielketen bevat een ketenbrede aanpak gericht op een effectievere, zorgvuldigere en snellere asielprocedure. In aansluiting hierop ben ik voornemens steeksproefsgewijs te onderzoeken in welke mate de opvang hieraan bijdraagt."*[6]?

l. Een andere niet opgevolgde aanbeveling uit 2019 is: *"Worden ex post kostprijzen per modaliteit berekend (naast ex ante kostprijzen)? De aanbeveling was om de administratie zodanig aan te passen dat niet alleen ex ante kostprijzen bekend zijn, maar ook ex post per*

[6] Kamerstukken II 2019/20, 33 042, nr. 35.

modaliteit, zodat COA de doelmatigheid beter kan monitoren en er beter op kan sturen. Deze cijfers zouden helpen om in de financiële verantwoordingen systematisch aandacht te besteden aan de ontwikkeling van de doelmatigheid. Ook hieraan is geen opvolging gegeven. De focus ligt tijdens een belangrijk deel van de onderzoeksperiode niet op doelmatigheid, ook in de financiële verantwoordingen, vanwege de focus op en dynamiek rond de capaciteit. Daarbij wordt er, zoals eerder beschreven beperkt teruggekeken. Financieel gezien ligt de focus binnen de driehoek meer op over-/onderschrijdingen van kosten dan op doelmatigheid." En op pagina 61*: "Worden elke vier jaar in de driehoek afspraken gemaakt over de ontwikkeling van de doelmatigheid van COA? Deze aanbeveling ligt in het verlengde van de vorige drie aanbevelingen. ABDTOPConsult geeft aan dat dit idealiter niet alleen voor het COA gebeurt, maar voor de hele (kleine) asielketen. Deze aanbeveling is niet opgevolgd. De focus ligt tijdens een belangrijk deel van de onderzoeksperiode niet op doelmatigheid, vanwege de focus op en dynamiek rond de capaciteit."*

Kan de regering aangeven of gelet op de forse stijging van uitgaven en personeel in de afgelopen vijf jaar een focus op doelmatigheid niet keihard nodig is, waarbij betere monitoring en betere sturing op doelmatigheid harder nodig is dan ooit?

m. Voorts stelt pagina 61 dat ook de aanbevolen benchmark niet is uitgevoerd: *"Is een benchmark uitgevoerd met zusterorganisaties in het buitenland op doelmatigheid? Een benchmark op doelmatigheid kan in het algemeen een nuttig instrument zijn. Deze heeft niet plaatsgevonden gedurende de onderzoeksperiode. De vraag is of een benchmark met een buitenlandse zusterorganisatie goed mogelijk is, door verschillen in context en taakopdracht. Wellicht is een benchmark met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland mogelijk (hoewel ook daar verschillen in uitgangspunten zijn)."* Eveneens op pagina 58: *"Om iets te zeggen over de doelmatigheid van een zbo zouden we dus moeten weten wat de laagst mogelijke kosten zijn, maar benchmarking is gezien het veelal unieke karakter van de dienstverlening van COA lastig".*

Dit terwijl de toenmalige staatssecretaris in 2019 aangaf dat zo'n benchmark wel mogelijk was en dat zij van plan was deze uit te voeren[7]: *"Uit de evaluatie blijkt dat de ondersteunende diensten van het COA grotendeels passend van omvang zijn in vergelijking met andere organisaties. Aanbevolen is de mogelijkheden te verkennen benchmarks uit te voeren met vergelijkbare organisaties in andere Europese landen. Ook deze aanbeveling heb ik overgenomen. De materiele en immateriële opvangvoorzieningen voor asielzoekers in de Europese lidstaten moeten voldoen aan minimumnormen. Deze moeten ervoor zorgen dat asielzoekers in alle lidstaten vergelijkbare levensomstandigheden genieten. Dit draagt bij aan de verdere harmonisatie van het Europese asielbeleid. De minimumnormen garanderen een basisniveau aan voorzieningen. Dit neemt niet weg dat in Europa verschillen bestaan in de organisatie, kwaliteit en kosten van de opvang. Door deze verschillen in beeld te brengen wordt een zinvolle vergelijking tussen lidstaten mogelijk. Een goed uitgevoerde benchmark levert spiegelinformatie en mogelijk ook best practices voor verbetering op. Binnen Europa fungeert het Europees Ondersteuningsbureau voor Asielzaken (EASO: European Asylum Support Office), dat onder meer is opgericht om de samenwerking tussen de lidstaten op asielgebied en de uitvoering van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel te verbeteren. Het EASO ondersteunt de lidstaten door onderzoek te doen naar manieren om de verschillende*

[7] Kamerstukken II 2019/20, 33 042, nr. 35.

vormen van asielbeleid beter op elkaar af te stemmen. Het COA en EASO stemmen de opzet van het internationale benchmarkonderzoek af. Het onderzoek zal naar verwachting in 2020 uitgevoerd worden."
Kan de regering aangeven waarom deze benchmark niet is uitgevoerd zoals aangekondigd door de staatssecretaris? Is de regering bereid alsnog zo'n internationale benchmark uit te voeren?
n. In 2019 concludeerden de onderzoekers: *"Ten aanzien status van het COA als zbo concluderen de onderzoekers het volgende: Het COA voldoet formeel niet aan de instellingsvereisten van een zbo."*[8] Kan de regering aangeven of het COA nog steeds niet aan de instellingsvereisten van een zbo voldoet? Kan de regering nader aangeven op welke punten het COA hier op dit moment niet aan voldoet en of zij hier nog consequenties aan verbindt ten aanzien van de status van het COA?

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en zij verzoeken u deze binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief te mogen ontvangen.

Hoogachtend,

A.W.J.A. van Hattem
Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad

[8] Kamerstukken II 2018/19, 33 042, nr. 34, p. 3.